

En københavnerpige der kom til Vestjylland - 1920

Af Elin Noack Christensen

I en lang årrække var københavnske skolebørn på ferieophold i danske bondehjem. Det var af stor værdi for begge parter. Det var nok også med til at skabe lidt forståelse mellem to grupper, som ikke kendte ret meget til hinandens hverdag og forhold. Var det måske disse små gesandters fortjeneste, at danske bønder i 1899 under storlockouten støttede arbejderne med levnedsmidler, og at københavnske arbejderhjem i 1935 kappedes om at yde logi til bondetogets deltagere?

Her fortæller ét af disse børn om sit første møde med bønder og Vestjylland. Det var nok meget fremmedartet for hende. Selv sproget kneb det med - den gamle hilsen »Guds hjælp«, som da endnu brugtes, forstod hun slet ikke. Det at spise bakskuld mente hun nærmest var livsfarligt.

Nu er bybørns ferie lejrskoler og rejser, og det lærer de vel mere ved, men muligheden for at lære bondelandets hverdag at kende er væk. Den gamle ferieordning er dog værd at huske.

Jens Kusk.

Rejsen gik vestpå ud i det ukendte, jeg talte stationerne, der var mange fra færgeturen over Lillebælt, og jeg skulle passe på at hoppe af, når toget holdt ved Tjæreborg. Vi sad på grønmaledede bænke i de små kupeer, og konduktøren hoppede behændigt uden på toget på nogle smalle brædder, han bankede på ruderne for at billettere os, når vi var heldige at få vinduet trukket ned for ham. Men nu var det sommer, jeg havde mere ondt af ham om vinteren, når der var sne og is.

Så var jeg der, og på perronen stod en lille sød bondekone, som jeg nejede for, jeg havde fundet den rigtige, eller også havde hun fundet mig. Vi talte lidt på hvert sit mål; der var kun nogle få huse, så var vi ude på det rigtige land - gruset knasede under vore sko, og så kom vi til en forretning, der hed »Brugsen«, og dér gik vi ind - der hang spegepølser ned fra loftet sammen med træskostøvler og jernlænker (kotøjr), og de fleste mænd derinde havde sorte striber ned ad hagen og spyttede på gulvet. Alt det gjorde ikke så meget, men manden bag disken sagde: »Hvad skal du så have, Andrea«, det var i mine

ører toppunktet af uforkammethed mod en voksen dame, hvad jeg straks påtalte, da vi var kommen uden for igen. Jeg fik så at vide, at på landet sagde man du til hinanden, men det varede nu noget, inden jeg nogenlunde kunne lide den brugsuddeler. Vi gik nu ad en smuk vej (først forbi kirken), og andre små huse lå ved vejen, og allerlængst ude lå en gråkalket bondegård med stråtag. Jeg blev taget så godt imod, der var en lille dreng i hjemmet, som jeg hurtig blev gode venner med, men hvor jeg dummede mig tit. Vi fik den dejligste mad og hjemmebagt franskbrød med sirup på, det var som en drøm, men en aften kom konen nogle flade fisk lige ned i komfuret, og da de var blevet svedet lidt i ilden, klippede de dem i centimeter-strimler og lagde dem på brødet, de blev spist med ben og det hele; jeg udbød, »at det var da lige til en blindtarmsbetændelse«. En dag talte de ved bordet om at reparere noget ved huset, jeg tænkte ved mig selv, »det kan de da bare lade viceværten om«. - Jeg var en dag omme på deres store mark og hente nogle løg, da kommer der en mand, også med sort mund. Han standser og siger »Gu' hjælp!«; »hvad behøver du,« sagde jeg, det gentog sig tre gange, hvorpå manden opgav.

Jeg ville så gerne være med til at lave mad til hestene, og det foregik på den måde, at vi skulle dreje en lang stang rundt, der så drev et hjul rundt, der havde to store knive indbygget - disse knive skar så strå og kerner i små stykker til hestemad. Hestene var vidunderlige. Når de kom galopperende alle sammen, var det et pragtfuldt syn. Jeg fik da også lov at prøve at ride på en af dem.

Alt dette er minder fra en svunden tid, da der var rigtige bøndergårde til, hvor bondemanden røg på sin lange pipe ved bordenden, og folk havde tid til at tale sammen og også at tage sig af en lille københavnerpige.